

הרב שמעון וייזר — ר"מ במכון

קשירת חבל לבהמה בשבת*

שנינו במס' שבת (פ"ה מ"ב): חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה לו. ואמר שמואל בבבלי ובירושלמי שעל משנה זו: והוא שקשורה לו מע"ש. רש"י (דף נד ע"ב, ד"ה כדאמרן) פירש שאם אינה קשורה לו מע"ש לא גלי דעתיה שהיא מלבוש החמור. כתוספות (דף נג ע"א, ד"ה והוא) הובאו שני טעמים אחרים. בשורות הבאות אתרכו בטעם רביעי שהובא בראשונים על פי הירושלמי, שהוא משום איסור השתמשות בצדדי הבהמה. כן פירשו: ר' פרחיה (בפירושו למס' שבת ש"ל לאחרונה); ר' יהונתן מלוניל (בביאורו להלכות הרי"ף, והובא גם בחידושים המיוחסים לר"ן, ד"ה בזמן); ר' יונה, הביאווהו הרשב"א בחידושו (ומשם במגיד משנה, פרק כ מהל' שבת, הלכה י) והר"ן בחידושו (המיוחסים לריטב"א), ד"ה אלא לאו; המאירי; הרא"ש (שיובא להלן) והרע"ב. וכן מוכח לכאורה מדברי ריא"ז בפסקיו.

זהו לשון הירושלמי: מתני', חמור יוצא במרדעת כו'. שמואל אמר, בקשורה לו מע"ש. חנין מגופתייה אמר קומי שמואל, רב חייה בר אשי לא נהיג כן. א"ל, נהיג בקלסטירין, דתני, זכרים יוצאים בקלסטירין. התיב רב אחא בר פפא קומי ר' זעירא, והא תני, חבל שהוא קשור כפרה קושרין אותו באבוס, באבוס קושרין אותו כפרה, ולא נמצא משתמש בצדדי בהמה בשבת. אמר רבה, תיפתר בקשרין שאינן של קיימא. א"ר יוסי, שנייה היא צדדי בהמה בין קשר שהוא של קיימא בין קשר שאינו של קיימא. א"ר שמי, תיפתר כר"ש בן אלעזר, דתני, רשב"א אומר, מותר להשתמש על צדדי בהמה בשבת. היא צדדי בהמה היא צדדי אילן. א"ר מנא, קיימתייה במספק חבל על חבל.

הרא"ש בפסקיו (פ"ה, ס"ב) האריך בהבאת הירושלמי, בפירושו ובהסקת ההלכה ממנו (ובעקבותיו כ"כ הטור, או"ח ס"י שה), וז"ל: "ובירושלמי משמע דהא דאמר שמואל ובלבד שתהא קשורה לו מע"ש, משום דאסור לקשור מרדעת בשבת משום דמשתמש בבעלי חיים, דגרסינן התם: שמואל אמר — בקשורה בו מע"ש. חנון מגופתייה אמר קמיה דשמואל — רב חייה בר אשי לא נהיג כן. אמר ליה — נהיג רב בטרסקלין. פירוש, ודאי ברבר זה לא היה

* מאמר זה פורסם בשעתו בבטאון ישיבת שעלבים "שעלי דעת", חוברת ב. מאחר שהכנסתי בו כמה שינויים והוספות, הנני חוזר ומפרסמו בזה.

מיקל רב, שהיה מתיר לתת טרסקל בפיה בשבת, אבל לא לקשור מרדעת בשבת. התיב רב אחא בר פפא קמיה דרב זעירא — והתניא, חבל שהוא קשור לפרה קושרין אותו לאיבוס; לאיבוס, קושרין אותו לפרה. ניחא לפרה קושרין אותו לאיבוס; לאיבוס קושרין אותו לפרה. ולא נמצא משתמש על צדדי בהמה בשבת? פירוש, ואע"פ שמשתמש על צדדי בהמה בשבת, וקשה לשמואל דאוסר לקשור מרדעת בחמור בשבת משום שמשתמש בבע"ח. א"ר בא — תיפתר בקשר שאינו של קיימא. פירוש, ולא חשיב כמשתמש בבע"ח כיון שאינו של קיימא. א"ר יוסי — שנייא היא צידי בהמה בין קשר של קיימא ובין קשר שאינו של קיימא? כלומר, אין חילוק ביניהם, דלעולם הוא משתמש בצדדי בהמה. א"ר שמלאי — תיפתר כר"ש בן אלעזר, דתניא, רשב"א אמר מותר להשתמש על צדדי אילן בשבת; הוא צדדי בהמה הוא צדדי אילן. אבל כשנותן מרדעת ע"ג החמור בלא קשירה אין צריך להתקרב אצל החמור ואין נשען עליו, ואין כאן משתמש בבע"ח. וצריך ליהזר כשנותן הרסן בראש הבהמה שלא יישען על ראשה. עכ"ל הרא"ש.

לכאורה נראה מלשון הרא"ש שעצם קשירת המרדעת היא השימוש בבע"ח מן הצד, שהרי כתב: "ולא חשוב כמשתמש בבע"ח כיון שאינו של קיימא", "אין חילוק ביניהם, דלעולם הוא משתמש בצדדי בהמה". אבל ממה שסיים הרא"ש: "אבל כשנותן מרדעת ע"ג החמור בלא קשירה א"צ להתקרב אל החמור ואין נשען עליו, ואין כאן משתמש בבע"ח" — מוכח שהוא מחלק בין קשירת המרדעת לבין נתינתה ללא קשירה. שבנתינה גרידא אין לחוש שמא יישען על החמור, אבל בקשירה קרוב לוודאי שיישען עליו, ולכן עשאוהו חכמים כמשתמש ממש, וכן מבואר גם מלשון שאר הראשונים הנ"ל. זהו חידושו של שמואל, ועל זה התיב ר"א בר פפא מבריייתא דחבל, דמוכח שקשירה מותרת ואין לאוסרה בגלל שנחשבת כהשתמשות. ור"ל שאמנם השתמשות ממש בצדדי הבהמה אסורה, אך קשירה אינה כהשתמשות.

לפי האמור יש להשיב על דברי שיירי קרבן שעל הירושלמי שם, שדחה את דברי הרא"ש בארבע קושיות:

- א. ותימה, א"כ שטעמו דשמואל משום שמשתמש בבע"ח, מאי שנא מרדעת מכל הנך דמתניתין, כגון לבובין ושחוזות וכבונות, דהלא בכלהו צריך לשמש בבע"ח, ושמואל מרדעת הוא דתני, וכדדייק רב נחמן בבבלי.
- ב. ועוד קשה, חנן מגופתיה אמר משמיה דחייא בר אשי שלא נהג כן במרדעת, השיב שמואל שנהג כן רב בטרסקל.
- ג. ועוד קשה, כיון דס"ד דמקשה דמותר להשתמש בצדדי הבהמה, מאי משני הש"ס תיפתר כרשב"א, הא מעיקרא נמי הכי הוה ס"ל. הוה ליה למימר דשמואל כרבנן.
- ד. ועוד קשה, שמואל צדדי בהמה אתא לאשמעינן. עכ"ל ש"ק הנה, שתי קושיותיו האחרונות יוצאות מתוך הנחה שעצם קשירת המרדעת היא ההשתמשות, ולכן פשיטא ליה שלדעת הרא"ש גם מעיקרא ס"ל למקשה שהברייתא כרשב"א המתיר שימוש בצדדי הבהמה, וממילא שמואל לא אתא לאשמעינן אלא צדדי הבהמה. כאמור, אין להבין כן את דברי הרא"ש, אלא ששמואל אשמעינן שקושר נידון כמשתמש, והמקשה, אדרבה, סלקא אדעתיה שהברייתא כרבנן, ואעפ"כ התיירה קשירה, ושלא כדעת שמואל.

גם את קושייתו הראשונה יש ליישב באופן זה לאחר שנחלק בין בהמה דקה לגסה, כי מסתבר שלא אסרו קשירה אלא בבהמה גסה כחמור, שמתוך גובהה ורוחבה יש לחוש שהקושר יישען עליה כדי להדק את הקשירה, משא"כ בבהמה דקה.

לעניין קושייתו השנייה, עי' בבבלי, דף נג ע"א: בעא מיניה רב אסי בר נתן מרב חייה בר אשי — מהו ליתן מרדעת ע"ג חמור בשבת. א"ל — מותר. א"ל — וכי מה בין זה לאוכף. אישתיק. איתביה וכו'. א"ל ר' זירא — שבקיה, כרכיה ס"ל, דא"ר חייה בר אשי א"ר — תולין טרסקל לכהמה בשבת וק"ו למרדעת, וכו'. שמואל אמר — מרדעת מותר, טרסקל אסור. ע"כ. הרי שנחלקו רב ושמואל בנתינת טרסקל, והיינו בלי קשירה, כמו שכתב הרא"ש בסוף דבריו. לפ"ז יתפרש הירושלמי כפשוטו: חנין מגופתיה אמר לשמואל שרב חייה בר אשי לא נהג כמותו, והיה חנין סבור שלא נהג כמותו באיסור קשירת המרדעת, שנהג בה היתר שלא כשמואל שאסרה. ושמואל השיב לו שאמנם יש מחלוקת בדבר, אבל לא בקשירת המרדעת, שבה רב חייה בר אשי מודה לאיסור, אלא בנתינת טרסקל שאותה התיר רב, וכנראה רב חייה בר אשי בזה כרכיה ס"ל וכזה בלבד נהג היתר. (יפה עיניי כתב שבחיבורו פני אריה יישב את קושיות ש"ק, אך כמדומה שחיבור זה לא הגיע לידינו).

(לפנינו בירושלמי נוסף כאן: "דתני זכרים יוצאין בקלסטירין", אך הרא"ש לא הביא זאת. ונראה שלא גרס כן, דלכאורה אין לברייתא זו מובן, שהרי פשוטו "יוצאין" היינו לרה"ר, ופשיטא שקלסטירין הם משאוי. ועוד, מאי זכרים דנקט. ואולי יש לגרוס "דתני אין סייחין יוצאין בקלסטירין", כמ"ש בתוספתא, פ"ה ה"ה, ובברייתא שבבבלי שם; והביאה בירושלמי כדי לדייק — הא בחצר שפיר דמי, כמו שדייקו בבבלי לסייע לרב. ולפ"ז צ"ל שלא שמואל הביאה אלא סתמא דגמרא דבני מערבא).

לא זו בלבד שאין בקושיותיו של ש"ק בכדי לדחות את פירוש הרא"ש, אלא שהפירוש שהוא עצמו מציע לירושלמי הוא מוקשה ביותר. בטעם דברי שמואל פירש קרבן העדה שאם קשורה המרדעת מע"ש היא מלבוש, אבל אם אינה קשורה מע"ש היא משוי, וזאת בעקבות פירוש רש"י הנ"ל. לפ"ז אין הקשירה מע"ש דרושה אלא להתיר את יציאת החמור במרדעת לרה"ר, אבל בחצר לא איכפת לן, כמובן. והנה על זה אמר חנין מגופתיה לשמואל שרב חייה בר אשי לא נהיג כן אלא נהיג בקלסטירין (כ"ה גירסת קה"ע, ע"ש), והיינו שבהמתו היתה יוצאת לרה"ר בקלסטירין וכ"ש במרדעת (ולפ"ז מתאימה הברייתא הנ"ל דתני זכרים יוצאין בקלסטירין). אבל תימה איך מותר לצאת בקלסטירין, בין משום צער בין משום תענוג, הרי הם משאוי כנ"ל.

אח"כ, כשהתיב רב אחא מברייתא דחבל, נאלץ קה"ע לפרש שאין כאן תיובתא על אחת הדיעות שהובאו מקודם, שהרי לשיטתו כולן מתירות את עצם מעשה הקשירה; על כן פירש שרב אחא מקשה על הברייתא עצמה מדוע מתירה הקשירה, ותלמודא מייתי לה הכא כדי ליישב ע"ז גם את דברי האמוראים שהתירו הקשירה, שכשם שתיושב הברייתא כן ייושבו דבריהם. והנה לכאורה אין זו משמעות הלשון "התיב" (לפתות בבבלי, וליכי אומר לי שגם בירושלמי כן הוא), אלא כמ"ש הרא"ש שהיא קושיא מן הברייתא על שמואל. (גם פני משה פירש כאן כקה"ע).

למסקנא נאמרו בירושלמי שני יישובים על הברייתא — אחד שהיא כרשב"א, והשני במספק חבל על חבל. לפי קה"ע רק היישוב הראשון מיישב את דברי האמוראים הנ"ל

המתירים את קשירת המרדעת בשבת (וכן כתב הוא ז"ל בפירושו, אלא שהוא מזכיר רק את רב, וכן גם לעיל מינה, ולא ידעתי מדוע). עכ"פ להלכה, דקיי"ל כרבנן דרשב"א, כדפסקינן בכבלי שבת, דף קנה ע"א, צריכה קשירת מרדעת וחבל להיות אסור גם לפי קה"ע, אלא שלדבריו צ"ל שכבינה וכבילה וכדומה גם הן אסורות בשבת מטעם זה, ונמצא שלמעשה החמיר יותר מן הרא"ש, שהרי לדעת הרא"ש איסור הקשירה שמואל אמרו, ולא אמרו אלא במרדעת לחמור, כמו שדייק בצדק ש"ק הנ"ל; אבל לשיטתו בקה"ע לא אמר שמואל איסור זה כלל, ואדרבה, בגמרא הבינוהו שמתיר הקשירה, ורב חייא בר אשי התיר למעשה אף בקלסטירין, אלא שהעמידום בגמ' כרשב"א, אבל לרבנן אסורה כל קשירה. ואם יש מקום לחלק בין קשירת מרדעת וקלסטירין לכבינה וחברותיה, הרי נפלה קושייתו הראשונה של ש"ק על הרא"ש.

בסוף אותו דיבור כתב ש"ק: ולפי מה שפירשתי בקונטרס יש ליישב מה שהקשה הרב ב"י (או"ח סי' שה) וז"ל — ולא ידעתי האיך כתב רבינו ירוחם בח"י דמותר לקושרו בחצר ולא חשש לדברי הירושלמי שכתב הרא"ש. ע"כ. וכל זה תמוה מאוד; אדרבה, לפי שיטתו תתחזק קושיית ב"י, שהרי כל היתר הקשירה העמידוהו רק לרשב"א אף לשיטת קה"ע.

* *
*

כאמור, מסקנת הירושלמי — לכל הדיעות — היא שקשירת מרדעת וחבל לכהמה בשבת תלוייה במחלוקת רשב"א וחכמים אם מותר להשתמש בצדדי בהמה בשבת; וכן מפורש עוד בירושלמי שבת, סוף פרק יג. (מדברי הרא"ש הנ"ל נראה שכן יש לפרש את כל הסוגיא שבבבלי שם, שנתינת מרדעת או טרסקל הותרו או נאסרו משום השתמשות בצדדי בהמה, ובייחוד נראה כן מדברי תוספות ישנים, שבת דף נג ע"א, ד"ה תולין, וכן נראה שפירשו הר"ר יונה ושאר הראשונים הנ"ל. וכן כתב הט"ז, או"ח סי' שה, ס"ק ו, לדעת הטור, ע"ש).

ויש לתמוה על הרמב"ם שלא הביא כלל מסקנא זו בהלכותיו, ולא עוד אלא שהעתיק (בפ"י מהל' שבת, ה"ג) את הברייתא כלשונה שחבל הקשור באיבוס קושרו בפרה. במראה הפנים (שבת, פרק טו, ה"ב, סוף ד"ה הא רבנן) כתב: ודע דאהאי דינא דחבל שבאיבוס קושרו בפרה פריך עלה בהאי תלמודא לעיל, פ' במה בהמה, בהל' ב, ולא נמצא כמשתמש בצדדי בהמה בשבת וכו', עד דמסיק התם במספק חבל על חבל. והאי דינא מוסכם הוא דאסור להשתמש בצדדי הבהמה, ולא היה הרמב"ם צריך לכאר זה כאן, דדבר מבואר הוא במקומו לקמן בפכ"א בהל' ט, שכתב ואין נסמכין לצידי בהמה וכו', וא"כ ודאי מיירי כאן באופן שאין צריך לו לסמוך על צדדי הפרה, אלא במספק חבל על חבל או כל כיוצא בזה. ע"כ.

ייתכן שגם מרה"פ סבר כש"ק הנ"ל שעצם הקשירה היא שימוש בבע"ח, ולפיכך כתב שכיון שהרמב"ם כבר כתב שאין משתמשים בבע"ח אפילו מן הצד לא היה צריך לפרש שקשירת החבל בפרה היינו במספק חבל על חבל או כיוצא בזה, שמאליו מובן כן. או אולי סבר שכפועל א"א לקשור חבל לפרה מבלי להישען עליה, וכן נראה יותר מלשונו. אמנם לפי מה שנתבאר מדברי הרא"ש ושאר הראשונים שאין בקשירה עצמד שימוש בבע"ח ואף

אין זה פסיק רישא, אלא שקרוב לודאי שבגללה יבוא להישען על הבהמה ולפיכך עשאוה חכמים כשימוש, וזהו חידושו של שמואל, עדיין קיימת הערתו על הרמב"ם שהשמיט האי דינא דשמואל. וצ"ל לדעתו שהרמב"ם חולק על הראשונים הנ"ל בדבר זה. ואולי זוהי הסיבה שבגללה לא פירש פני משה את סוגיית הירושלמי כהרא"ש, לפי שבדרך כלל הוא הולך בשיטת הרמב"ם, כידוע. עכ"פ גם לשיטת פ"מ נמצא שלהלכה אין קושרים חבל ומרדעת כשבת משום שימוש בבע"ח, כמ"ש במרה"פ שם וגם בסוגייתנו הנ"ל (סוד"ה רב חייא בר אשי), ע"ש.

אמנם עדיין יש לעיין בדעת טוש"ע בעניין זה — שהם העתיקו (או"ח, סי' שה ס"ח) את שיטת הרא"ש מחד גיסא, ומאידך את הברייתא שחבל הקשור באיבוס קושרו בפרה הביאו בסוף סי' שיז (והטור הביאה אף בסי' שה, כשם שהביאה בקיצור פסקי הרא"ש בפ"ה דשבת, ועי' בב"י שם), ולא התנו שדווקא במספק חבל על חבל הוא שמותר. ולשיטתם, שהיא כדברי הרא"ש לא יספיק יישובו של מרה"פ הנ"ל, כמו שנתבאר.

ומצאתי שנתעורר על כך הג"ר נחמיה בירך זצ"ל מדובראוונא, ודבריו הובאו בהוספות לשו"ע הגר"ז, או"ח ח"ב:

עי' רא"ש פ"ה ס"ב בשם הירושלמי דברייתא דחבל שבאיבוס קושרין בפרה אתיא כרשב"א; א"כ לדידן, דקי"ל דצדדים אסורים, אסור לקשור בפרה. וצ"ע, דבטור שם ובשו"ע סוף סי' שיז קי"ל דמותר. וצ"ל דגמ' דידן, פט"ו דף קיג, פליגא על הירושלמי בזה, וס"ל דאין בקשירה שימוש בבע"ח (וטעם מרדעת כרש"י ותוס'). אך לפ"ז צ"ע, דבסי' שה פסק הטוש"ע ס"ח במרדעת כטעם הרא"ש בשם הירושלמי דאף בחצר אסור, כו'. ועל כרחק צ"ל בדוחק דלגמ' שלנו יש חילוק בין קשירת מרדעת, שצריך לישען קצת, משא"כ בחבל בפי פרה¹ א"צ לישען. ולפ"ז דוקא במרדעת ואוכף אסור הקשירה ולא בשאר דברים שבסי' שה. עכ"ל.

הרגיש הגרנ"ב שחילוקו דחוק, שהרי בירושלמי לא העלו על הדעת לחלק כן והעדיפו להעמיד את הברייתא כתנאי; ואף בבבלי אין הכרח לחילוק זה, שאע"פ שהביאו את הברייתא (בדף קיג ע"א) ולא העמידוה כתנאי או במספק חבל כחבל כבירושלמי, הוא משום שלא דנו שם כלל בשאלת שימוש בבע"ח אלא בדין קשירה מצד מלאכת קושר. אדרבה, רב אחא בר פפא הוא שהקשה מן הברייתא הזו הן בבבלי והן בירושלמי (ונראה שלזה נתכוון הב"ח בהגהותיו על הרא"ש), דהיינו שכשדנו בבבלי בעצם היתר הקשירה בפרה ובאיבוס הביא את הברייתא, וכן כשדנו בירושלמי באיסור הקשירה מצד שימוש בבע"ח שוב הביא את הברייתא, ואין הכרח כלל לומר שהתלמודים חולקים זה על זה בשאלת שימוש בבע"ח כשם שאין לומר שהם חולקים זע"ז בעצם דין הקשירה. עיקר ההכרח לחילוקו בא לו להגרנ"ב מסתימת הטוש"ע כנגד הירושלמי, והטעם לסתימה זו נשאר סתום, שלא ייתכן

1 נראה שלשון זה — "בפי פרה" — לאו דווקא הוא, שכשקושר בפי הפרה בלבד מותר אף לדעת הירושלמי, שהרי זה כרסן שכתב הרא"ש (בסוף דבריו שהועתקו לעיל) שמותר ליתנו בראש הבהמה ובלבד שלא יישען על ראשה, וכן הדין באפסר כמ"ש בשו"ע, סי' שה, סוף ס"א, ואפסר קשור בראש הבהמה כמ"ש בט"ז שם סק"ג. ולא אסרו בירושלמי אלא בפרה, דהיינו בצוארה או כגופה. ונראה שהגרנ"ב נקט שיגרא דלישנא דמתניתין שבת פ"ז מ"ד. גם בקה"ע שם, ד"ה קושרין, נמצא לשון כזה — "הקשר שכראשה" — וכנראה שגם שם לאו דוקא הוא.

לדחות דברי הירושלמי מבלי ליתן טעם כלל. אמנם בחילוקו של הגרנ"ב ניתרצה ג"כ קושיית ש"ק הראשונה על הרא"ש מכבינה וחברותיה, אך רק לשיטת הבבלי, שלדעתו חולק על הירושלמי, ולשיטת הירושלמי עדיין הקושייא קיימת אף לדעתו, אא"כ נחלק בין בהמה גסה לדקה, וכנ"ל.

לעומת זאת כתב הב"ח בסי' שה, ד"ה חבל: חבל הקשור באיבוס בראשו האחד מותר לקושרו בבהמה בראשו השני וכו' — דין זה לא שייך כאן אלא בסי' שיז, ולשם יתבאר טעמו בס"ד. וכתבו רבינו כאן משום דכתב בסמוך דמותר ליתן בחצר מרדעת על החמור או אוכף על הסוס בלא קשירה כדי שלא ישתמש בכע"ח, וקאמר אבל חבל הקשור באיבוס בראשו האחד מותר לקושרו בבהמה בראשו השני, ולא חיישינן דילמא משתמש בכע"ח, כיון דקשירה זו צריך כדי שלא תברח, משא"כ במרדעת לחמור ואוכף לסוס בחצר, חדא דאין צורך כל כך בקשירה זו, ותו דלא יתן מרדעת ואוכף ולא יקשור. ע"כ. הרי שחידש סברות לחלק בין קשירת מרדעת לקשירת חבל מבלי להביא כלל שהירושלמי דימה אותו. ומצאתי שהעיר על דבריו בס' "מנורה הטהורה" (סוף סי' שיז) בזר"ל: אלא דצ"ע דהא בירושלמי פ' במה בהמה מדמה זל"ז ומוקי לברייתא כרב² דמתיר קשירה דסבר כמאן דאמר דמותר להשתמש בצדדי הבהמה, וא"כ למאי דקי"ל דאסור גם בצדדין הדין דאסור גם כאן, ומנ"ל לדחות דברי הירושלמי. עכ"ל.

ונוראות נפלאות על אדוננו דוד שכתב בט"ז (או"ח סי' שה, ס"ק ח) ובטור מביא כאן דין חבל הקשור באיבוס דמותר לקושרו בבהמה, ותמה ב"י למה כתבו כאן דאינו ענין להוצאה. ולדידי ניחא, דהטעם להטור בכל הסוגיא משום חשש שימוש בכע"ח, על כן שייך זה שפיר כאן דלא חששו בזה לחשש זה, כדאיתא בהדיא בירושלמי, הביאו ברא"ש כאן — לאיבוס קשרו לפרה ולא נמצא משתמש בצדי הבהמה בשבת, ע"ש. עכ"ל. ולא ידענא מאי אדון בה, שלכאורה לשון של תמיהה נתחלף לו בלשון נחותא, וצע"ג.

ולעניין הלכה נראה שיש לאסור קשירת חבל ומרדעת וכיוצא בהם, וכן עניבתם, בבהמה גסה (כנ"ל), כמו שהעלו בירושלמי בסוגייתנו וכפלו כן בסוף האורג, שכן נראה מסתימת כל הראשונים הנ"ל שהביאו את דברי הירושלמי להלכה; וכן העלו קרבן העדה, ואף מראה הפנים בדעת הרמב"ם. גם בראש יוסף (שבת, דף נג ע"א) כתב שכן דעת הרמב"ם בפיה"מ שם (אמנם לא מצאתי הוכחה לכך שם). ומדברי הגרא"מ הורביץ בדרגהותיו (שבת, דף נד ע"ב) נראה שאף רש"י מודה שמעשה הקשירה אסור בשבת. אף למ"ש הגרנ"ב מדובראונא שהתלמודים נחלקו בכך והטוש"ע הכריעו כבבלי לקולא, שאע"פ שקשירת מרדעת ואוכף אסורה, קשירת חבל מותרת — כבר נתבאר שאין יסוד נאמן למחלוקת זו, ועל כגון זה יש לומר כדברי דגול מרכבה (או"ח, סוף סי' תריב) שצריך לקבל באימה דברי הירושלמי.